

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/106/104/96

ŹRÓDŁA INFORMACJI O PRACY RZĄDU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na zamówienie Urzędu Rady Ministrów przeprowadziliśmy sondaż opinii dotyczący źródeł informacji o pracy rządu¹.

Według danych CBOS z czerwca '96² co trzeci Polak (32%) w ogóle nie czyta prasy codziennej, a prawie dwie piąte (38%) przyznaje, że nie czyta żadnych periodyków. Prawie co czwartego Polaka (23%) można uznać za systematycznego czytelnika prasy codziennej, co trzeci badany (32%) tylko sporadycznie sięga po gazetę, a spośród tygodników i innych periodyków czasopisma o tematyce społecznej i politycznej zajmują dalekie miejsca za pismami kobiecymi i magazynami ilustrowanymi. Nic więc zaskakującego, że wszechobecna w życiu Polaków telewizja jest również najbardziej rozpowszechnionym i najważniejszym źródłem informacji o pracach rządu. W rankingu źródeł informacji o działalności rządu, Polskie Radio SA dzieli dość wysoką pozycję (57% wskazań) z prasą lokalną i regionalną (55%).

Tabela 1

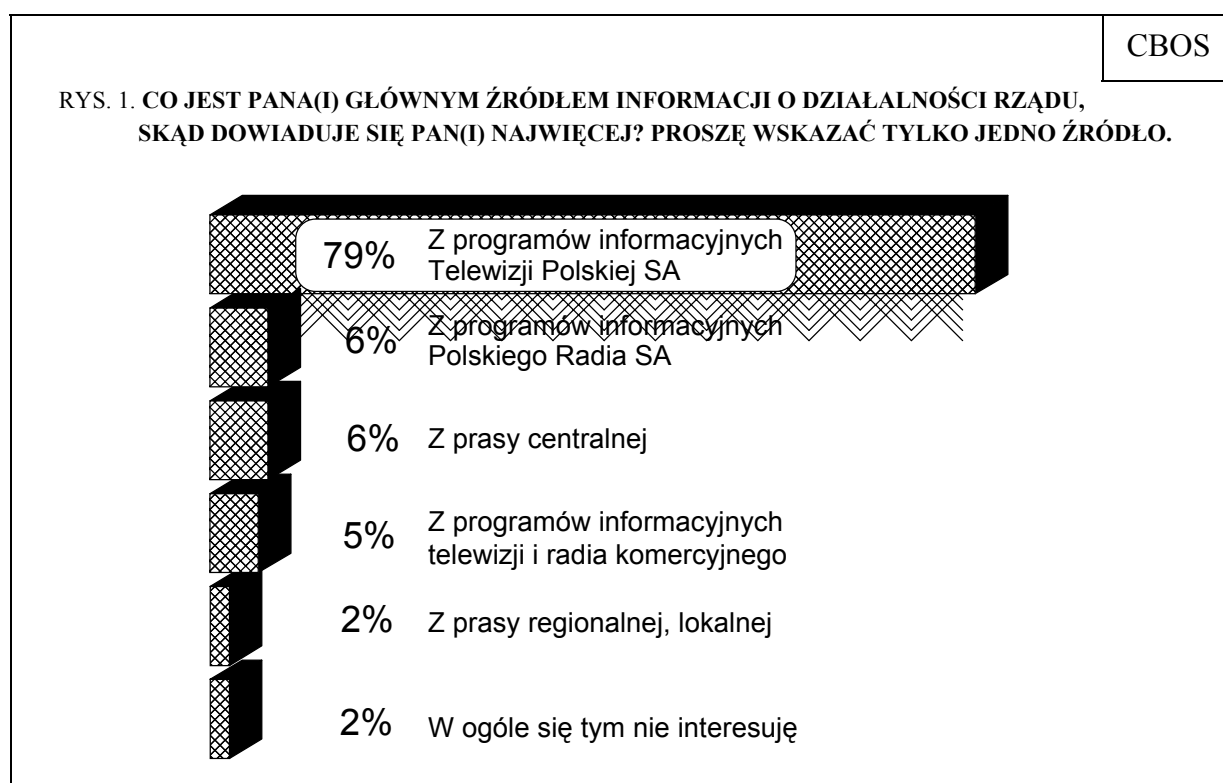
w procentach

Skąd Pan(i) czerpie informacje o tym, co robi rząd? Czy dowiaduje się Pan(i) o tym :	Tak	Nie
– z programów informacyjnych Telewizji Polskiej SA	95	5
– z programów informacyjnych telewizji i radia komercyjnego	71	29
– z programów informacyjnych Polskiego Radia SA	57	43
– z prasy regionalnej, lokalnej	55	45
– z prasy centralnej	45	55
– z innych źródeł	9	91

¹ Badanie zrealizowano w dniach 5-7 lipca '96 na 1000-osobowej próbie kwotowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (73), 14-18 czerwca '96, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1167).

Jakkolwiek w opinii ankietowanych wszystkie wymienione media są źródłem informacji o pracy rządu, to programy informacyjne telewizji publicznej w zasadzie nie mają konkurencji, a ponad połowa (52%) tych, dla których stanowi ona główne źródło informacji, uznaje przekazywane przez telewizję publiczną wiadomości za wystarczające. Jest to najwyższy stopień akceptacji polityki informacyjnej uzyskany przez wymienione główne źródła informacji.

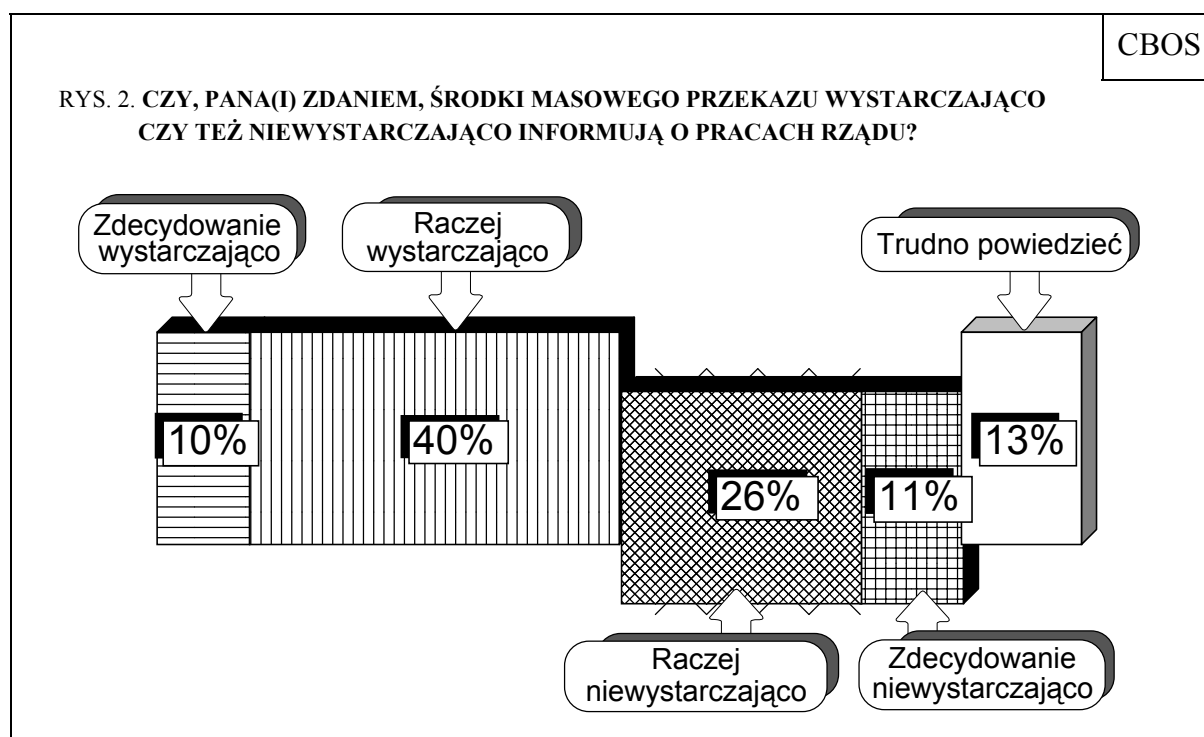

Telewizję publiczną jako główne źródło informacji o pracy rządu częściej wymieniają kobiety (83%) niż mężczyźni (76%), którzy z kolei częściej (8%) niż one (3%) czerpią wiadomości z prasy centralnej. Osoby najstarsze (12%) częściej niż inne dowiadują się z Polskiego Radia o tym, co robi rząd i jest to w tej kategorii wieku drugie w hierarchii ważności źródło informacji.

Prasę centralną - jako najważniejsze źródło informacji - najczęściej wymieniają ankietowani z wyższym wykształceniem (19%), a spośród grup zawodowych: prywatni przedsiębiorcy (20%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (16%).

Wobec dominującego znaczenia telewizji publicznej w przekazywaniu bieżących informacji bezcelowe jest definiowanie odbiorców poszczególnych mediów. Można jednak zauważyć pewien związek między poszukiwaniem informacji a wykształceniem ankietowanych (por. tabele aneksowe). Im wyższe wykształcenie, tym większy odsetek respondentów wymienia inne niż telewizja źródła informacji politycznych. Z telewizji publicznej czerpie wiadomości zdecydowana większość respondentów z wykształceniem podstawowym oraz zasadniczym zawodowym (odpowiednio 82 i 83%), trzy czwarte (75%) ankietowanych z wykształceniem średnim i prawie dwie trzecie (64%) - z wyższym. Wśród tych ostatnich co piąty (19%) przedkłada lekturę prasy centralnej nad oglądanie programów informacyjnych w telewizji, a co dziesiąty (10%) najwyżej ocenia programy informacyjne Polskiego Radia SA.

Połowa ankietowanych ma poczucie wystarczającego poinformowania o tym, co robi rząd. Ponad jedna trzecia badanych nie czuje się usatysfakcjonowana komunikowaniem o pracach rządu, ale tylko co dziesiąty z nich wypowiada się zdecydowanie krytycznie o przekazywaniu przez media wiadomości na ten temat.

Czynnikiem najczytelniej różnicującym ocenę poczucia poinformowania o pracach rządu jest indywidualny stopień zainteresowania polityką. Inne czynniki odgrywają mniejszą rolę lub trudno ustalić kierunek zależności. Na przykład fakt, że najlepiej czują się poinformowani respondenci z wyższym wykształceniem (63%) oraz rolnicy (60%) tylko potwierdza poczynione zastrzeżenia. Pierwszą z tych grup wyróżnia wysoki stopień kompetencji obywatelskich - z niej w największym stopniu rekrutują się systematyczni i aktywni odbiorcy różnorodnej prasy codziennej, tygodników społeczno-politycznych oraz programów informacyjnych, ale także - największy krytycyzm. Wysoki stopień satysfakcji rolników z przekazywanych społeczeństwu informacji jest wynikiem niewielkiego zainteresowania polityką (48% rolników deklaruje brak zainteresowania polityką, tylko 4% - duże zainteresowanie), a tym samym małego zapotrzebowania na informacje. Przykład ten podaliśmy tylko w celu pokazania złożoności problemu dotyczącego subiektywnej oceny skuteczności polityki informacyjnej.

Tabela 2

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, środki masowego przekazu wystarczająco czy też niewystarczająco informują o pracach rządu?	Deklarowane zainteresowanie polityką		
	duże	średnie	nikłe
Wystarczająco	51	55	44
Niewystarczająco	45	37	32
Trudno powiedzieć	4	8	24
Razem	100	100	100

Między zainteresowaniem polityką a poczuciem poinformowania zachodzi dość skomplikowana zależność. Z jednej strony można zauważyć, że bliżej informacji są ci, którzy ich sami poszukują, z drugiej zaś - im większe zainteresowanie, tym większy „głód informacji” o dziedzinie będącej przedmiotem zainteresowania i trudniejsze zaspokojenie tej potrzeby. Stąd też związek między zainteresowaniem polityką a informacjami na temat pracy rządu można określić następująco:

- wśród osób deklarujących duże (duże i bardzo duże łącznie) zainteresowanie polityką w największym stopniu występuje poczucie niedoinformowania (45%), mimo że połowa z nich (51%) czuje się wystarczająco poinformowana;

- wśród osób, które deklarują średnie zainteresowanie polityką, w największym stopniu (55%) występuje poczucie wystarczającego poinformowania o tym, co robi rząd, chociaż co trzecia z nich czuje się niedoinformowana;

- dla największej części osób deklarujących małe lub żadne zainteresowanie polityką przekazywane informacje są wystarczające (44%).

Podsumowując - ocena przekazywania informacji o poczynaniach rządu przez środki przekazu zależy w największym stopniu od poziomu zainteresowania tą sferą życia publicznego.

Opinie o przekazywaniu społeczeństwu bieżących informacji wykazują także związek z orientacją polityczną ankietowanych. Wśród osób o poglądach lewicowych przeważają (61%) ci, którzy mają poczucie wystarczającego poinformowania o wszystkich poczynaniach rządu. Zdania sympatyków prawicy o polityce informacyjnej są podzielone: 47% uważa, że informacje te nie są wystarczające, a 45% wyraża pogląd przeciwny. Wśród osób o orientacji centrowej oceny pozytywne (53%) przeważają nad negatywnymi (36%).

Ocena mediów jako środków przekazu informacji o pracy rządu wykazuje związek ze stosunkiem do rządu. Jego zwolennicy w większości (59%) pozytywnie oceniają skutki polityki informacyjnej. Wśród przeciwników rządu negatywne oceny polityki informacyjnej (53%) przeważają nad pozytywnymi (41%).

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Co jest Pana(i) głównym źródłem informacji o działalności rządu, skąd dowiaduje się Pan(i) najczęściej?
Proszę wskazać tylko jedno źródło.

(%)

	Programy informacyjne TVP SA	Programy informacyjne Polskiego Radia SA	Programy informacyjne telewizji i radią komercyjnego	Prasa centralna	Prasa regionalna	W ogóle się tym nie interesuję	Liczba osób
Ogółem	79	6	5	6	2	2	999
Płeć							
Mężczyźni	76	6	6	8	2	2	488
Kobiety	83	6	4	3	1	2	511
Wiek							
do 24 lat	79	2	9	7	2	0	141
25-34	78	4	5	10	3	1	187
35-44	77	6	5	6	3	2	224
45-54	81	6	4	6	2	1	157
55-64	86	6	3	1	1	3	143
65 lat i więcej	76	12	3	2	1	5	147
Miejsce zamieszkania							
Wieś	82	6	6	3	1	2	385
Miasto do 20 tys.	78	6	4	6	3	3	119
od 21 do 100 tys.	81	7	3	6	1	1	181
101-500 tys.	81	2	5	7	3	1	182
501 tys. i więcej mieszk.	67	10	5	12	2	3	132
Region							
Północny	84	2	8	3	2	2	114
Zachodni	78	9	6	4	3	0	107
Środkowo-zachodni	85	3	4	6	4	0	144
Środkowy	74	8	7	9	2	4	186
Wschodni	82	6	8	2	2	2	119
Południowo-wschodni	72	11	7	8	1	2	151
Południowo-zachodni	83	3	4	6	1	2	178
Wykształcenie							
Podstawowe	83	7	4	1	1	4	385
Zasadnicze zawodowe	82	5	3	4	4	1	268
Średnie	75	5	8	9	2	0	274
Wyższe	64	10	4	19	3	0	72
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	72	7	4	16	2	0	57
Prac.umysł.niż.szczebła	71	8	7	11	3	0	111
Pracownicy fiz.-umysł.	80	6	3	8	2	0	87
Robotnicy wykwalifikowani	86	3	4	4	3	1	114
Robotnicy niewykwalifik.	82	4	2	5	4	2	56
Rolnicy	79	10	6	2	0	4	52
Prywatni przedsiębiorcy	59	7	5	20	7	0	56
Bierni zawodowo							
Renciści	83	7	6	1	2	3	120
Emeryci	80	10	2	2	0	5	167
Uczniowie i studenci	76	2	12	6	2	0	51
Bezrobotni	83	2	9	2	1	2	81
Gospodynie domowe i inni	94	0	4	0	0	0	47
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 150 zł	84	5	4	3	1	3	173
151 - 225	84	6	4	4	3	0	165
226 - 325	79	6	9	3	1	2	244
326 - 425	75	7	3	10	1	3	155
Powyżej 426 zł	78	6	3	8	3	0	196
Ocena własnych war. mater.							
Złe	82	7	5	3	1	2	391
Średnie	76	7	5	7	2	2	417
Dobre	79	3	6	8	3	0	191
Ocena rozwoju sytuacji w kraju							
W dobrym kierunku	78	6	5	7	2	1	334
W złym kierunku	80	5	6	5	2	2	371
Trudno powiedzieć	80	7	3	4	2	2	294
Poglądy polityczne							
Lewica	75	8	5	8	4	0	209
Centrum	81	6	4	5	2	1	302
Prawica	79	7	6	6	1	1	266
Trudno powiedzieć	82	4	5	4	0	5	222
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	71	10	10	3	2	2	58
Raz w tygodniu	81	6	5	5	1	2	569
Kilka razy w roku	79	5	3	8	3	1	258
W ogóle nie uczestniczy	74	5	10	6	2	2	111

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, środki przekazu wystarczająco czy też niewystarczająco informują o pracach rządu? 1 - Zdecydowanie wystarczająco; 2 - Raczej wystarczająco; 3 - Raczej niewystarczająco; 4 - Zdecydowanie niewystarczająco

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	40	26	11	13	1000
Płeć						
Mężczyźni	10	41	27	12	10	488
Kobiety	11	39	25	10	15	512
Wiek						
do 24 lat	10	57	18	6	9	141
25-34	13	45	21	10	11	187
35-44	8	35	34	12	11	224
45-54	10	41	31	10	9	157
55-64	10	37	21	17	15	143
65 lat i więcej	12	26	26	11	24	148
Miejsce zamieszkania						
Wieś	11	44	25	7	12	386
Miasto do 20 tys.	6	45	29	8	13	119
od 21 do 100 tys.	7	43	26	14	10	181
101-500 tys.	12	35	28	12	13	182
501 tys. i więcej mieszk.	14	27	21	20	17	132
Region						
Północny	15	34	22	15	15	115
Zachodni	7	38	27	15	12	107
Środkowo-zachodni	13	45	24	6	13	144
Środkowy	10	37	22	16	16	186
Wschodni	11	40	31	11	7	119
Południowo-wschodni	11	40	30	6	13	151
Południowo-zachodni	7	44	26	10	13	178
Wykształcenie						
Podstawowe	12	35	25	11	17	385
Zasadnicze zawodowe	7	41	29	10	12	268
Średnie	12	42	25	12	9	275
Wyższe	10	53	22	7	8	72
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	49	19	9	9	57
Prac. umysł. niż. szczebla	11	41	29	11	8	111
Pracownicy fiz.- umysł.	2	56	24	5	13	87
Robotnicy wykwalifikowani	11	39	25	13	11	114
Robotnicy niewykwalifik.	4	27	34	20	16	56
Rolnicy	10	50	27	6	8	52
Prywatni przedsiębiorcy	7	39	27	9	18	56
Bierni zawodowo						
Renciści	12	34	24	11	19	120
Emeryci	11	30	23	15	20	168
Uczniowie i studenci	14	59	20	4	4	51
Bezrobotni	15	36	30	15	5	81
Gospodynie domowe i inni	15	36	34	6	9	47
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	14	35	29	9	12	173
151 - 225	9	38	27	15	11	165
226 - 325	9	40	27	9	15	244
326 - 425	11	35	27	12	15	156
Powyżej 426 zł	10	49	23	11	7	196
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	30	31	15	13	391
Średnie	11	42	24	11	13	417
Dobre	11	56	19	3	12	192
Ocena rozwoju sytuacji w kraju						
W dobrym kierunku	14	50	21	7	8	334
W złym kierunku	8	30	32	18	12	372
Trudno powiedzieć	9	41	23	7	20	294
Poglądy polityczne						
Lewica	13	48	25	9	5	209
Centrum	8	45	28	8	12	303
Prawica	11	34	29	18	7	266
Trudno powiedzieć	10	32	20	9	29	222
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	33	29	16	16	58
Raz w tygodniu	10	42	26	10	11	570
Kilka razy w roku	11	40	24	10	15	258
W ogóle nie uczestniczy	13	32	29	14	14	111